

Varför får inte Sverige åter bli bäst?

Jonas Birgersson – den 27-årige vd:n för Framtidsbolaget och styrelseordföranden i Bredbandsbolaget – får i Dagens Industris lördagsintervju ange tio svenskar som han beundrar. Listan ser ut så här (med de av DI återgivna motiveringarna):

Östen Makitalo – upphovsmannen till den moderna mobiltelefonen. Alfred Nobel – entreprenör och uppfinnare, som har satt Sverige på världskartan.

Åke Lundqvist – den man som på Östen Makitalos initiativ såg till att Ericssons mobiltelefoni fick en världsmarknad.

HT Cedergren – lade på 1880-talet grunden till hela Sveriges telekomindustri genom Stockholms Allmänna Telefon AB.

Rutger Maclean – tänkaren bakom jordbrukets stora enskiftesreform på 1700-talet.

Christoffer Polhem – ett svenskt ingenjörsgeni.

Herman Rydin – televerkschefen som tvingade in Ericsson på högteknologi med krav på att televäxlar skulle byggas i Sverige.

Nils Ericsson – mannen som gav Sverige den moderna järnvägen.

John Ericsson – uppfinnaren vars pansarbåt avgjorde det amerikanska inbördeskriget. Uppfann även enkelpropellern.

Carl Wilhelm Scheele – kemist som upptäckte syret 1774.

Birgersson, som verkar medveten om Sveriges historia, hade säkert kunnat ange fler uppfinnare, entreprenörer och möjliggörare av framsteg. Begåvningarna bakom sekelskiftets svenska

snilleindustrier. En Ivan Östholm, ledaren för det lag som tog fram världens mest sålda läkemedel Losec (den moderna biomedicinska revolutionen blir även enligt Birgersson väl så betydelsefull som IT). En Ingvar Kamprad (»Ikea är så nära att vara ett Internetbolag som man kan vara i den materiella världen«). En Johan August Gripenstedt, den liberale finansministern som under några avgörande årtionden i mitten av 1800-talet lade den institutionella grunden för det svenska undret. Kanske rentav en Tage Erlander för hans forskningssatsningar på 50-talet och en Kjell-Olof Feldt för de avregleringar inom bland annat telemarknaden som har möjliggjort det nya svenska entreprenörsundret inom IT.

Det viktiga Jonas Birgersson visar är att det finns möjliga föredömen för företagsamma och innovativa ungdomar i Sverige, och att vårt land återigen skulle kunna förknippas med något annat än världens högsta skatter och bidrag.

Inom både IT och biomedicin finns det miljöer i Sverige – Stockholm/Uppsala, Lund/Malmö, Linköping, Göteborg – som skulle kunna bli så speciella och attraktiva att all världens framtidsföretag på dessa två dominerande tillväxtområden för 2000-talet borde anse det nödvändigt att vara på plats.

Sådan kritisk massa som suger in ytterligare hjärnmateria kan skapas varhelst det finns en unik kärna, påpekar Birgersson. »Hollywood är beviset, det hamnade där det ligger på grund av en filmstrejk i New York.«

Men inte på många år har den styrande socialdemokratin varit inriktad på att i Sverige skapa förutsättningar för världens bästa skola, forskning och attraktionsmiljöer för företagande. De två enda styrstjärnorna har varit kameralism och nostalgi. Statskassan är politikens mål, backspegeln dess instrument.

Det är frustrerande att se hur dårlig politik gör att vi släpper

i väg våra unika kompetenser, de som kunde bilda grund för Hollywood-miljöer inom t ex energi, läkemedel och telekom. Vi hade i stället kunna få ett sug in i Sverige av spetskompetens. Ännu mer frustrerande har det varit att ingen i regeringskretsen ens verkar ha förstått den nya världen, de chanser den ger Sverige om vi handlar klokt, den utflyttning av dynamik den medför om vi agerar dumt.

»Vi har ingen kontakt och möter ingen förståelse«, är det svar jag genomgående fått när jag de senaste månaderna informellt frågat utvecklingsledare i våra stora globala företag om ändå inte statsråd vid sidan av sin Schyman-artade traditionella retorik har sökt orientera sig om vad som går att göra för att skapa världsexcellenta utvecklingsmiljöer, inklusive såddkapital för entreprenörer, i Sverige.

Därför var artikeln på DN Debatt i fredags årets viktigaste. Fram träder en grupp på tio yngre personer med en utmärkt vision om var Sverige bör befinna sig om 25 år. De tio berättar att de under fem år hållit kontakt för att bättre förstå varandras verkligheter. Sex av de tio kommer från näringslivet. Fyra har starka förankringar inom den styrande socialdemokratin: Pär Nuder, statssekreterare hos statsministern, Jan Larsson, planeringschef i Rosenbad, Anna Ekström, statssekreterare på näringsdepartementet, Ingela Carlsson, till nyligen verksam på socialdemokratiska partistyrelsen.

De tio visar att det går att enas om en konkret riktning för ett Sverige som skulle kunna återta sin plats som världsledande och därmed också återfå sin vitalitet och sitt självförtroende, ett land som det är roligt att verka i och attraktivt att komma till.

Punkt 1 är att inrätta skatter, forskning, skolkvalitet med mera så att Sverige åter blir bland de allra bästa ifråga om spetskompetens på viktiga framtidsområden. »Studier, hårt ar-

bete och risktagande – allt detta som bidrar till vår gemensamma välfärd – kan självfallet år 2025 leda till såväl hög lön och rikedom som uppskattning.«

Punkt 2 är att skärpa de gemensamma insatserna för låg brottslighet och hög tillit.

Punkt 3 är att vara ett föredöme i att ge alla goda livschanser, oavsett bakgrund. »Vi accepterar inte att någon människa slås ut.« »År 2025 har svenskarna världens minsta skillnader i möjligheter.«

Det borde inte ens vara svårt att enas om en sådan kombinerad inriktning. Få i Sverige vill leva i ett land med skriande skillnader. Ingen är betjänt av att välståndet flyttar ut. Kombinationen av en framsynt politik för företagsamhet och en kraftinsats för att ge alla goda livschanser (en bra skola är viktigast!) kan vinna stor uppslutning.

En enda fråga återstår: Varför är de tios program omöjligt? Det skulle vara intressant att höra statsministerns motivering.

29 augusti 1999